

ÚJ KELET

ELŐFIZETÉSI ÁRAK

Romániában	
Egész évre	750
Félévre	380
Negyedévre	200
Egy hónapra	70
Egy szám ára pályaudvaron és vidéken is 3 lej	
Bukarestben	3-50
Csehszlovákiában	
Egy hónapra	25 ct
Egy szám	1-50 ct

24. május 23.

MÁ
rad *

AG

758

n tűzifát
s gipszet

Cluj
interurbán 11-06
00 lej

ON

umitalpat

el mert nemcsak
ittal kiméli lábát
Lloyd 2502

ENT-
PEK

repek, beton-
üreges beton-
ó-, járda- és
gyártására,
ásra, formák,
utgyűrűk, lép-
stb. előállítá-
sengerművek,
I-a cement-
asbestcement
(nit) berende-
keverőgépek

NA

RADIATOR
A 12. SZÁM

égvételek és
ntesen

adea-Mare

ók és mülábak

REKREÁCIÓS, KIADÓ
HIVATAL ÉS NYOMDA

Cluj-Kolozsvár, St. Baron
u. 7. (Brassai-utca) 10

Telefon: Szerkesztőség
és kiadóhivatal — 377
H. N. Sz. — 558

A kéziratok kizárólag a
szerkesztőségnek cím-
zendők. Kéziratokat nem
adjunk vissza

1924 május 26 Hétfő

Cluj-Kolozsvár * VII. évfolyam * 117. szám

5084. Ijar 22

Belső konszolidáció — külső bizalom

Irtá Székely Béla

„A kölcsönkérdésben a román külügyminiszter az angol és amerikai bankok részéről nem sok hajlandósággal találkozott. A miniszternek értésére adták, hogy a pénzügyi körökben az a felfogás uralkodik, hogy Romániának olyan belső állapotokat kell teremtenie, amelyek az országban lévő zsidó népesség számára a vagyon- és életbiztonságot garantálják. Amíg a román kormány antiszemita kilengésekkel szemben nemleges magatartást tanúsít, addig nem lehet elvárni, hogy olyan bankok, amelyeknek vezetőségében zsidók foglalnak helyet, hajlandók legyenek hozzájárulni a kívánt kölcsönhöz.”

A fenti távirat a „Prager Presse”, Benes hivatalos lapja közli londoni jelentés alapján. Oszinte és nyílt vallomással: bennünket, erdélyi zsidóságot mélyen megdöbent ez a távirat. Hiszen nyilvánvaló, hogy az a kölcsön, amelyet Románia gazdasági életének szánálása céljából keresnek, éppúgy hasznára van a romániai zsidóságnak, mint az ország bármelyik más állampolgárának. Mi magunk voltunk azok, akik a legnagyobb szimpátiával fogadtunk minden külföldi kölcsönre irányuló akciót, mert mélyen át tudjuk érezni, hogy a mai gazdasági helyzet közepette a mai pénzügye idején országra nézve egy külföldi kölcsön valósággal megváltás lenne. Megváltás pedig az ország minden egyes rétegére, de különösen a kereskedelemre és iparra, tehát arra a társadalmi rétegre, melyben a zsidóság erősebben van képviselve.

Amikor tehát az antiszemita kilengések következtében a külföldi pénzügyi hatalmaságok a kölcsönt megtagadják, ennek káros következményei bennünket zsidóságot is éppúgy sújtanak, vagy talán még jobban, mint az ország bármelyik más polgárát. Mikor a kölcsönt Romániától megtagadják, akkor ezt nemcsak ezen ország román nemzetiségű állampolgáraitól tagadják meg, de lényegében tőlünk romániai zsidóktól is.

Bizonyos lojalitással és nyílt akarással kíván a zsidóság részt venni Románia konszolidációjában. Nincs közöttünk egy se, aki ne érezné át, milyen áldást hoz az ország minden állampolgárára nézve az a konszolidáció, melynek előfeltétele a polgárok belső nyugalma, élet- és vagyonbiztonsága, másfelől pedig gazdasági boldogulásának lehetősége. Ebben a kis háriben a konszolidációnak két meg nem lévő feltételét köti össze egy olyan iv, melyet bizony más, erős pillérekre kellene építeni. A belső viszonyok biztonsága: ez volna egyik pillér, a külföld bizalma, ez a másik. És mert e kettő egymás nélkül el nem képzelhető, ezért kell komoly megdöbbenéssel fogadnunk a londoni táviratot, amely arról győz meg, hogy az antiszemita kilengések belső sujtásához egy olyan külső motívum is járul, amely reánk való hivatkozással bennünket is mélyen érint. Nem örvendetes számunkra ez a hír, annál kevésbé, mert hiszen ha rajtunk állana, mi mindent készek volnánk elkövetni, hogy az ország konszolidálásának minden belső és külső feltételét megszerezzük. Mi mindent elkövetnénk, hogy belülről nyugalom legyen, külföldön pedig teljes bizalom. Sajnos ez nem rajtunk múlik. Sem az egyik, sem a másik. De múlik azokon, akik a közrend felforgatásával, az antiszemita kilengésekkel nemcsak az ország belső nyugalmaát kavarják fel, de aláássák a külföldi bizalmat is. A külföld gazdasági életének érzékeny szeizmográfja megérez minden rengést, mely végig fut az erdélyi városok életén. Az a külföldi kereskedő, aki itt kénytelen-kelletlen tanuja, sőt mint legutóbb történt, szenvedő részese is lesz bizonyos felelőtlen elemek túlkapásának, bekapcsolódik abba a gazdasági életet megrengető hullámba, amely azután Londonban és Párisban ilyen hivatalos megnyilatkozásokat

vált ki. A „Dimineata” pár nap előtt külföldi sajtóhírekről számol be a legutóbbi kolozsvár-balázsfalvi események kapcsán és lerögzíti, hogy ezen hírek tulszai annál súlyosabbak, mert — sajnos — alappjukban igazak és így a külföld hajlamos arra, hogy a tulszokat is elhiggye. A magunk részéről minden kívánságunk oda irányul, hogy a külföldi tökéredekességnek, zsidónak, nem zsidónak ne legyen ilyen jogcímük bizalmatlanságra. A külföldi lapoknak ne legyen alkalmuk, tulzott hírekkel megmontani országunk becsületét. Meg kell éreznék mindazok, akiknek módjukban van,

Félhivatalosan megalakult a Herriot-kormány

Franciaország felveszi az összeköttetést Oroszországgal. Painlevé jóakaratot követel a németektől. Macdonald öt pontja. A francia magyipar tovább támadja Olaszország külpolitikáját

(Páris, május 24. Az Új Kelet tudósítójától.) Poincaré volt miniszterelnök és Herriot leendő miniszterelnök között tegnap hosszas megbeszélés volt, amelyen — a „Matin” értesülései szerint — szóba került az Oroszországgal való diplomáciai és gazdasági kapcsolatok helyreállítása is. A lap szerint Herriot az Oroszországgal való hivatalos összeköttetés felvételének, azaz a szovjetkormány jogi elismerésének híve és nagyon valószínű, ha kormányra kerül,

első dolga lesz Moszkvába missziót küldeni.

A tanácskozáson résztvevő Painlevé, a republikánusok vezére is, aki az újságíróknak a következőket mondotta:

— Nekünk csak azt kell megtennünk, amit én az emberiség gesztusának nevezek. De ez nem lesz a gyengéssé gesztusa. A német demokrácia részére lehetővé kell tenni, hogy felülemelkedjék. Okvetlenül szükséges azonban, hogy a francia jóakarattal szemben Németország ugyanolyan jóakaratot tanúsítson. Berlin ne legyen tévedésben magatartásunk felől. Ha a német birodalom ezt nem érti meg, annál rosszabb reánézve, de rossz nekünk is.

A reggeli lapok szerint Painlevé a republikánus csoportok intervenciójára elfogadta a kamara elnökségére való jelöltséget, mely csak ideiglenes lesz, mert később sokkal magasabb pozícióba kerül. A sajtó egyrésze úgy tudja, hogy a Herriot-kormány félhivatalosan már megalakult. Herriot kijelentette a Havas ügynökségnek, hogy előbb azonban megvárja a baloldali pártok tanácskozásainak végleges eredményét és

csak azután fogja közölni kormányprogramját.

Junius elsején tehát, amikor a Poincaré-kabinet visszalép, a miniszterválság nagyon rövid lesz.

Páris politikai köreit élenken foglalkoztatja a Poincaré és Macdonald között tervbe vett, de a kormány választási kudarcra miatt elmaradt chequerei találkozó. A találkozó helyett ugyanis Anglia miniszterelnöke utazik junius elején Párisba, hogy megállapodjon Herriottal a szakértői javaslatok ügyében és más döntő-jelentőségű külpolitikai kérdésekben szükséges közös lépésekről. A leendő francia miniszterelnöknek Macdonalddal való legközelebbi összejövetelén — mint a londoni „Westminster Gazette” írja —

Macdonald javasolni fogja a Ruhr-vidék azonnali kiürítését,

valamint a vámsorompók és a német ipart gátló összes intézkedések megszüntetését. Egyoldalú garanciák helyett Franciaországnak és Európá-

akár mint passzív, akár pedig mint aktív irányítói e napok szomorú eseményeinek, hogy olyasvalami történik, aminél ártalmasabbat Románia polgáira nézve, zsidóra, nem zsidóra egyaránt nem lehet elképzelni. És ha nekünk nem is akarják elhinni, higgyék el Románia nagy barátjának, az új francia kormányelnökjelöltnek, Herriotnak, — aki a választások előtt pár nappal irt a román kérdéssről cikket — hogy „a romániai antiszemita mozgalom offenzíva Románia ellen, mely Románia életérdekeit ássa alá.” El kell higgyék Herriot szavait, hogy a román konszolidációnak, a román állameszmének, Nagyrománia hitelnek és becsületének azok a legnagyobb ellenségei, akik módot nyújtanak ilyen — sajnálatos — állásfoglalásokra és alkalmat adnak megint csak olyan nagyon sajnálatos, tulzott külföldi sajtóhírekre.

nak a biztonságát a népszövetség szakértői javaslatának alapjává kell helyezni. Az angol lap pontokba szedi az angol álláspontot, amelyet Macdonald képviselni fog az új francia miniszterelnökkel tervezett találkozáson. Ezek a lényeges pontok a következők:

1. A Ruhrvidék kiürítése.
2. A szankcionális területek megszállásának beszüntetése.
3. A ruhr-vidéki ipar mentesítése a megszállás költségei alól.
4. A népszövetség dolgozzon ki tervezetet Franciaország és egész Európa biztonságának védelmére.
5. A szakértői bizottságok javaslatának végrehajtása után Németország és Amerika bevonásával Macdonald nemzetközi konferenciát fog összehívni.

A francia magyipar azonban láthatólag nem tud belenyugodni abba a gondolatba, hogy a szakértői javaslatok következtében

teljesen megváltozott a helyzet a Ruhr-kérdésben.

Erre vall a „Journal Industrielle” legutóbbi cikke, mely az olasz sajtó energikus cáfolata ellenére tovább támadja Mussolini külpolitikáját. A lap szerint Olaszország egyre-másra köti a szerződéseket, újabb szövetségeket és összeköttetéseket keres Franciaország háta mögött. A magyipar attól fél, hogy Olaszország és Anglia külön megegyezik Németországgal és így Franciaország kontinentális politikája teljes izoláltságba kerül.

Japán megtorlás Amerika ellen

Róma, május 24. A „Messagero” jelenti: Az amerikai bevándorlási törvény Japánban mind nagyobb izgalmat kelt. A közvélemény nyomása alatt a japán kormány kénytelen lesz megtorló intézkedéseket tenni az Egyesült-Államokkal szemben. Nagyon valószínű, hogy Japán felmondja a japán-amerikai kereskedelmi szerződést, mert az az álláspontja, hogy az új amerikai bevándorlási törvény belettközik a kereskedelmi szerződés szellemébe.

Átalakul a cseh kormány

Prága, május 24. A cseh miniszterelnök lapja, a „Venkov” jelenti, hogy az Olaszországban üdülő Masaryk visszatérése után Svehla miniszterelnök két javaslatot terjeszt a köztársasági elnök lé a kormány rekonstrukciójáról. Több szociáldemokrata miniszter ugyanis kiválik a kabinettből és helyüket agrárpárti képviselőkkel töltik be. Hodzaa Milán földművelésügyi miniszter állítólag visszavonul a politikai életből és az ő helyére is agrárius kerül a cseh kormányba.

Grünfeld Mayer

A gyalulatlan deszkakoporsón nagyot, tompát dobant az elhajított ökölnyi kődarab és hatezer zsidó arca sápadtan torzult el Grünfeld Mayer halottas kocsija körül. Hetezren, vagy talán még többen kísérték ki utolsó útjára. — Kinek lett volna kedve pontosan számba venni őket? — Komor, némán lépkedő zsidó tömeg, végig a városban egy gyalulatlan deszkakoporsó után. Az ut a Román Nemzeti Színház mellett vezetett el és a szépségek templomában éppen akkor folyt az egyesülés évfordulójának ünneplése. Bent a ragyogó színházban a román nemzet föltámadásának ünnepe, kint az utca kövein a kolozsvári zsidók ezrei halottat kísérték örök nyugovóra. A véletlen keserves iróniája volt ez, hogy a két dolog ilyen egy időben találkozott össze, a föltámadás ünnepe és a halottas menet. Ifjú emberek kint állottak a színház bejáratánál. És meglátták a némán, gyászolva tovahaladó zsidó tömeget és meglátták a koporsót vivő fekete kocsit. Zsidó temetés volt, szomorú, néma menet, muzsika nélkül, ragyogás nélkül, csak sápadt arccal, amint már ez a zsidó temetéseken szokás. És az ifjú emberek ott a színház bejáratánál elfeledkeztek mindenről, amiről ember megfeledkezhet. Csak azt látták, hogy zsidók mennek arra. És köveket ragadtak. És a kövek repültek. A halottvivő kocsit éppen akkor ment el előttük. És a gyalulatlan deszkakoporsón, Grünfeld Mayer koporsóján tompát, jajdulót dobant az ökölnyi kődarab. És a halottjukat temető zsidók arca sápadtan torzult el Grünfeld Mayer koporsója körül.

De voltak sokan, akik mondották:

— Így illik az. Katonát ha temetnek, sor-tűz ropog a sírja fölött. Táborkok ha meghal háború idején ágyból lönek éleset végső tisztességadásul. A zsidó Grünfeld Mayer meghalt és repülő kövek között vitték utolsó útjára. Egy kődarab nagyot, jajdulót dobant a gyalulatlan deszkakoporsón. Végtestességül a zsidók halottjának. A katonának, aki meghalt, a tábornoknak, aki kidőlt a sorból. Azok az ifjú emberek nem is tudták, hogy milyen keservesen stilszerű dolgot cselekesznek. Ha tudják, talán meg se teszik. *

Grünfeld Mayer egyik karakterisztikus arisztokrata egyénisége volt a kolozsvári zsidó életnek. Hatalmas alakját és nagy jószágot tükröző arcát mindenütt ott lehetett látni, ahol a zsidóság érdekében kellett munkálkodni, vagy anyagi áldozatot hozni. Pedig az utolsó évek során már alig volt miből. Az agrárreform idejéig egyike volt a legjobb módú gazdálkodóknak és földbirtokosoknak. Korai halálát bizonyára ez az anyagi csapás is erősen siettetete.

Az impérium átvétele után erősen föllendült zsidó nemzeti mozgalomnak egyik főreprerzentánsa volt Kolozsváron. A Zsidó Nemzeti Szövetség megalakulásában is elévülhetetlen érdemeket szerzett. Az első egyike volt, akik a kibontott zászlót erős kézzel emelte magosba és az anyagi áldozatok terén is méltó maradt önmagához. Két évvel ezelőtt a kolozsvári orthodox hitközség alelnökévé választotta és a nemzeti szövetség kisintéző bizottságának is elejétől kezdve tevékeny tagja volt mindaddig, amíg elhatalmasodó betegsége meg nem gátolta ebben. Szívének legnagyobb szeretetével mégis a kolozsvári héber gimnázium ügyén csüggett. Mert tudta, érezte, hogy a zsidóság a jövő generációval áll vagy bukik. A Tarbut elnöki székét még betegen, testében megrokknva sem hagyta el és az iskola ügyeivel betegágyában sem szünt meg állandóan foglalkozni.

Negyvenhat éves korában ragadta el a halál ezt a nemes jellemet a kolozsvári zsidóság köréből. Kolozsvár zsidósága megrendülve fogadta a gyászhirot és a város falai még eddig nem láttak olyan temetést, mint amilyen Grünfeld Mayeré volt. Hét-nyolcezer ember ment gyászoló sorban a halotti kocsit után és a koporsón nagyot dobant elhajított kő tett végső pontot a legnemesebb kolozsvári zsidó ember utolsó útjára.

Vagy kormányra kerülünk, vagy antiszemitizmust csinálunk

Egy hihetetlen bukaresti hír

A Rador jelenti Bukarestből: A „Lupta” szerint az avarcsánusok attól tartva, hogy az erdélyiek és parasztpártiak fuziója megakadályozza a néppárt kormányrajutását, közölték volna az uralkodóval, hogy ha meghívásuk a kormányzás átvételére késik, úgy fascista-antiszemita agitációt kezdenek Goga vezetésével.

A legteljesebb tentartással közöljük a „Lupta” fenti híradását, mert képtelenek vagyunk elhinni, hogy akadjon Romániában olyan politikai párt, amelyik hatalomszomjúságból ilyen eszközökhöz nyúlna.

Elvégre mi, az ország zsidó nemzetiségű polgárai mégsem vagyunk talán „Vogelfrei” és talán mégsem az a rendeltetésünk ebben az országban, hogy a hatalom koncaért egymással marakodó politikai pártok a mi személyi és vagyoni biztonságunk veszélyeztetésére irányuló akciókkal fenyegetsek meg egymást. Nem győzzük eléggé hangsúlyozni, hogy nem bízunk a „Lupta” információjának hitelességében, de már maga az a pusztán tény, hogy a fenti elgondolás egyáltalában szóba

kerülhetett, megdöbbenően felháborító.

Mert mi fog történni akkor, ha a „Lupta” információja tényleg megfelel a valóságnak? Ahogy mi Bratianu Jonelt ismerjük, ő nem fog megijedni Averescu fenyegetőzésétől és nem fog sietni átadni a pozícióját. Averescu és Goga akkor a zsidókon akarják elverni a bársonyszőkekből való kicseppelésük bubánát? És, ha ez így megy tovább, még megismerjük, hogy a kormány is hasonló eszközökhöz nyúl és azzal fenyegeti meg Averescuékot, hagyjanak félbe a zsidók elleni izgatással, mert ha nem, — ő fogja ellátni a zsidók baját.

Mindenesetre érdeklődéssel várjuk, mit szól a néppárt a „Lupta” híréhez.

Ortodox hitközség — mint kereskedelmi vállalat

Sulyos merénylet az erdélyi zsidó ortodox központ ellen. Schor rabbi legújabb akciója

(Cluj-Kolozsvár, május 24. Az erdélyi zsidó ortodox egyházak évek óta folytatják nagy küzdelmüket a kormányhatóságokkal, hogy eddig szerzett és intézményesen biztosított és autonóm jogaik, valamint egyházi különállásuk Romániában is elismertessenek. Emlékeztet az Uj Kelet olvasói előtt, hogy Banu volt kultuszminiszter ezelőtt két esztendővel kidolgozott egy törvényjavaslatot a zsidó egyház jogállásáról, melyet egy a Zsidó Nemzeti Szövetség aradi kongresszusán, mint a külön memorandumokban részletesen tárgyaltunk. Dr. Fischer Tivadar, a Zs. N. Sz. diszelnöke hatalmas elaborátumban mutatta ki a javaslat fogyatékoságát és a zsidó egyházak jogállása tárgyában új javaslatot terjesztett elő. Dr. Vértés Adolf temesvári neológ hitközségi elnök, a bánáti zsidóság kimagasló férfiúja ugyancsak hatalmas jogi tudással szedte széjjel a Banu-féle javaslatot és az idevonatkozó egész jogi irodalmat feldolgozva, új törvénytervezetet terjesztett a cionista kongresszus elé. Jó magam is, mint az e célra kinevezett előkészítő bizottság tagja memorandumot terjesztettem a kultuszminiszter elé, melyben reámutattam arra, hogy a kultuszminiszter javaslata sulyos sérelmet ejt az erdélyi ortodox egyházak speciális jogállásán és autonómiáján. Dr. Mayer Ebner, a bukovinai zsidóság vezetőembere viszont törvényjavaslatában az erdélyi „Cultusgemeinde” típus helyett a „Volksgemeinde” típusú egyházakat javasolta törvényileg biztoistani és nem volt tekintettel az erdélyi ortodox egyházak autonómiájára. A bukaresti Uniunea Evreilor Romani javaslata pedig egyenes negációja volt eddig szerzett egyházi jogainknak, melyet éppen speciális jogállásánál fogva nem is értettek meg.

Ilyen előzmények után az ortodox egyházak szívós küzdelem után megalakították a központi irodát Bistrita székhellyel és az elnöki tisztséget Ullmann Salamon főrabbi ruházták. Jóllehet a központi iroda alapszabályait jóváhagyás végett előterjesztette, azokat elismertetni eddig nem sikerült, jóllehet a központi irodát a kormány is az erdélyi ortodox egyházak törvényes képviselőletének tekinti.

Köztudomású az is, hogy az őszi parlamenti ciklus elé a kormány előterjeszti a zsidó egyházak államjogi helyzetéről szóló részletes törvényjavaslatot. Hogy az új javaslat azonos-e a Banu-féle javaslattal, vagy Lepadatu miniszter új javaslatot dolgozott-e ki, az egyelőre bizonytalan, a szomorú tény az, hogy az új javaslatokról nem sikerült semmiféle bizonyosságot szereznünk, sem nem lett az illetékes egyházi köröknek véleményezés végett megküldve. Holott a törvénytől függ egyházaink jövőbeni létezése és ezért fel kell készülnünk erős, nagy küzdelemre, hogy eddigi egyházi autonómiánkat megtarthassuk.

Ilyen viszonyok között sulyos és erkölcsileg is megdöbbenítő merényletnek kell minősítenem a közismert Chaim S. Schor bukaresti rabbinak azt az eljárását, hogy egyházi autonómiánkból közönséges kereskedelmi társaságot csinált, mint kereskedelmi céget cégjegyeztette, alapítókat kerített neki és ezzel rést vágott fél-százados autonómiánkon és példát mutatott a kormány előtt arra, hogy lehet ortodox egyházat csinálni üzleti alapon. Nem az ortodox egyháznak, mint erkölcsi testületnek kellene jogok, nem ennek jogi helyzetét szabályozza a konstitucionális törvény, nem ide kell a részlettörvény gondos kidolgozása, hogy a vallás szabadság és a lelkiismereti szabadság teljes védelmét biztosítsa, mert mindebből lehet és szabad üzletet is csinálni.

Hogy a regáti hitközségek szövetsége hogyan fogja ezt a kereskedelmi vállalatot eltüntetni utjából, — az ő feladata, de hogy nekünk, kik évtizedes küzdelmek után jutottunk el autonóm jogainak diadalához, nem szabad szótlannal eltérni, hogy egyházainkat közönséges kereskedelmi üzlettel súlyosszék le, — az kétségtelen és ehhez a küzdelemhez az erdélyi ortodox hitközségeknek minden támogatást meg kell adnunk.

De térjünk vissza Schor főrabbi legújabb stiklijére, melyre vonatkozóan a következő hivatalos adatok állanak rendelkezésünkre:

Az „Argus” XV. évfolyamának 330-ik száma, mely 1924. május 19-én kelt, — közhírré teszi, hogy „Comunitatea Izraelita Ortodoxa” cím alatt kereskedelmi vállalat alakult és az ilfovi törvényszéken 11717—924. szám alatt szabályszerűen cégjegyeztetett. Alaptőkéje 975.825 lej, melyet a betéti társaság tagjai befizettek. E kereskedelmi vállalkozás célja:

a) Kultiválni fogja az összeköttetést az összes hasonló hitközségekkel; b) megszervezi a hitközségen belül a kérés és az oktatótestület hierarchiáját; c) temetőt alapít, zsinagógákat és imaházakat fog fenntartani.

Az igazgatóság tagjai: rabbi Schor Chaim kultuszfőnök, Moses Weizendorf magánzó, Adolf Gaster kereskedő, A. K. Hosen, Marcell Brenner, Isac Segall, Moritz Ghilaner kereskedők.

Cenzorok: Samuel Camiel, Gutmann Davidovici; pótcenzor: Adolf Cohen, Janou Schiffer. Az első pillanatra is áttetsző Schor főrabbi machinációja, aki így akar előzetes precedenst teremteni az ortodoxia és főképpen a központi iroda ellen. Az akció jelentőségének ismertetését egy következő cikk keretében tartjuk fenn magunknak.

Dr. Klein Miksa

Terjed az albán forradalom

Róma, május 24. Az ideérkező hírek szerint Albániában egyre tartanak a zavarok. A lázadók Szkutarit és több környékbeli várost elfoglalták.

Szőrmefestés és
gyapjufestés

TAVASZI RUHAKAT A LEGSZÉBBEN TISZTÍT

„KRISTÁLY” GŐZMOSÓGYÁR CLUJ

Telefon 588

Gyapju és gyapju-
fonalfestés

Telefon 500

Ugy hisz
A h... i
nult) Davido

De Cha
minden ked
felmondást
sem történt
Lieberma
s már csak
egyzer hang
— Szem
és nyomaték
egy jól len
De Cha
tott. Szeren
igy nem ille
elintézni, ell
és ott leken
Chaim, t
meztetéstől
naszkodott c
— Samu
fel akarják

A rebbe
kik különböz
tak, találko
után a dács

— Megy
leli a chaszi
— Még

a dács és is
kijelenti, he
három kérdé
elvéon lesz,
mondja, hog
szeretne val
amiből azon
A dács kéri
baja ellen.
2 Neki nem
nem érzi az
— Ezek
gyere el hol
igyekezni fo

A dács v
sárt. Péppé
papirba csom
dácának a r
a dobost:

— Itt v
be és ha egy
használói fog

A dács k
igy fakad ki

— Való
danz, tehát
tehát már v
az izét is m
gyógyítva.

Agmesz
kóser étteren
ebéd után v
tudott nekik
bosszantotta,
kiszolgáláni.

— Nézz
valami főzél
A vendé

Hamar föltá
meg is ettel
számlát cai
hus volna.

— Hát
mint máskor
kozva a ven

— Talán
az ágmesz n
nem tudtam
sem. A diffe
között az ág

**ink,
nálunk**

l tartva, hogy az
közölték volna az
antiszemita agitációt

háborító.
kor, ha a „Lupta“
valóságának? Ahogy
nem fog megjedni
nem fog sietni át-
és Goga akkor a
pársonyszékéből való
ha ez így megy
hogy a kormány is
szal fenyegeti meg
a zsidók elleni
ő tojja ellátni a

vállalat

abb akciója
súlyos és erkölcsileg
kell minősítem
bukaresti rabbi-
házi autonómiánk-
társaságot csinált,
jegyeztette, alap-
részt vágott fél-
éldát mutatott a
net ortodox egy-
Nem az ortodox
tűletnek kellene
zetét szabályozza
nem ide kell a
zása, hogy a val-
ti szabadság teljes
ndebből lehet és

szövetsége ho-
mi vállalatot el-
adata, de hogy
lemek utján jutot-
diadalához, nem
gy egyházainkat
tté súlyossá le,
küzdéshez az
ek minden támo-

főrből legujabb
a következő hi-
kezésünkre:

tyamának 330-ik
-én kelt, — köz-
a Izraelita Orto-
vállalat alakult és
—924. szám alatt
tt. Alaptökeje
ársaság tagjai be-
zós célja:
öttestét az összes
egszervezi a hit-
z oktatótestület
it, zsinagógákat

bi Schor Chaim
magánzó, Adolf

, Marcell Brän-
er kereskedők.

Gutmann Davi-
Jancu Schiffer.

Schor főrből
zetes precedenst

pen a központi
ének ismerteté-
en tartjuk fenn

Klein Miksa

radalom

ező hírek sze-
a zavarok. A

nyékbéli várost

**nyapju-
festés**

Ez történt...

„Egy hiszem, hogy felmondták a napomat...“
A b... i jesiván tanult (helyesebben nem ta-
nult) Davidovits Chaim Dolhárol. Szegény bócher
lévén — mint mondani szok-
ták — napokat evett.

A dörmögő Liebermann ur,
aki tudomást szerzett arról,
hogy kegyeltje a valódi biblia
helyett inkább a 32 lapu bib-
liát kultiválja, Chaim bará-
tunknak felmondta a napot,
sz sz megüzente neki, hogy
többet ne jöjjön hozzá enni.

De Chaim ur nagyon jól érezte magát ott
minden kedden, nem akarta tudomásul venni a
felmondást és a legközelebbi kedden, minha mi-
sem történt volna megjelent.

Liebermann ur sznap el volt foglalva üzletében
s már csak a főcher étkezése után jött be, még-
egyszer hangsúlyozva mondta:

— Szemtelen, többet ne merészeljen idejönni
és nyomaték kadvéért — (mert mérsáros volt) —
egy jót lendített rajta.

De Chaim a jövő kedden megint csak beállit-
tott. Szerencsére sznap vendég volt a háznál és
egy nem illet Liebermann urnak őt az ebéd előtt
elintezni, ellenben ebéd után kikísérte az udvarra
és ott lekeüt neki két hatalmas pofont.

Chaim, a dolhai, leverve a csattanás figyel-
meztetésétől, szomoruan ballagott haza és így pa-
naszkodott chaverjának:

— Szanu, azt hiszem, hogy a keddi napomat
fel akarják mondani. *Aléb Nielk, Oradeamare*

★

A rebbe orvossága. Egy chaszid és egy dács,
kik különböző felfogásuk miatt állandó vitába vol-
tak, találkoznak a vonaton. Kölsönös kösönés
után a dács megkérdi a chaszidot, hová utazik.

— Megyek a b... i rebbehez sábeszre, — fe-
leli a chaszid.

— Még mindig hiszel az ilyesmiben, — kérdi
a dács és ismét vitába elegyednek. Végül a dács
kijelenti, hogy ő is elmegy a rebbehez és ha az
három kérdésére válaszolni fog, akkor ő is a chaszid
elvén lesz. Eljutnak a rebbehez. A chaszid el-
mondja, hogy ez itt egy ismerőse, aki kérdezni
szereme valamit. A rebbe kezét fog a dáccsal,
amiből azonnal látja, hogy ám haareccal van dolga.
A dács kéri a rebbet, segítse a következő három
baja ellen. 1. Őt mindenki lignernek tartja.
2. Neki nem hisz soha seaki. 3. Akármít eszik,
nem érzi az ízét.

— Ezek tényleg nagy dolgok, feleli a rebbe,
gyere el holnap, addig átgondolom a dolgot és majd
igyekeznék fogok jó orvosságot csinálni.

A dács távozása után a rabbi összegyűjtett
sárt. Péppé gyurja, szépen feldarabolja és ezüst-
papírra csomagolva, dobozba helyezi. Másnap a
dácsnak a rebbe a következő szavakkal uyujtja át
a dobozt:

— Itt van az orvosság. Ebből vagyél azonnal
be és ha egy esetleg nem, de kettő bizonyára
használni fog.

A dács beveszi az orvosságot, majd hirtelen
egy fakad ki: — De rebbe lében, hiszen ez sár.

— Valóban — feleli a rebbe — igazat mon-
dasz, tehát nem vagy ligner. Én elhiszem neked,
tehát már van, aki hisz neked. A sárpogácsának
az ízét is megérezted, tehát teljesen meg vagy
gyógyítva. *N. Umus, Dej*

★

Agmesz nefes. Két utazó betért egyszer egy
kóser étterembe, hogy ott ebédeljen. De éppen
ebéd után volt és így az étterem tulajdonosa nem
tudott nekik ebédet adni. A tulajdonost nagyon
bosszantotta, hogy nem tudja az éhes vendégeket
kiszolgálni.

— Nézzen csak a konyhába, talán van még
valami főzelék — kéri az éhes utazók a tulajdonost.

A vendéglös talált is még egy kis főzeléket.
Hamar föltálalta, amit a vendégek nagy étvágygal
meg is ettek. Evés után a tulajdonos oly nagy
számlát csinált a kis főzelékmradékra, mintha
has volna.

— Hát miért számít ma annyit a kis főzelékért,
mint máskor rendes ebédért? — kéri csodál-
kozva a vendégek.

— Talán nem fogják kívánni az arak, hogy
sz agmesz nefest (bosszuságot), melyem volt, hogy
nem tudtam magukat rendesen kiszolgálni, ráfizes-
sem. A differenciát a főzelék és más rendes ebéd
között az agmesz netesomért kell fizessék.

Tochán Jenő, Petroseni

**Papp Danila hadtestparancsnok
az antiszemita kilengések ellen**

Kéri a zsidóságot, hogy hozzon minden esetet tudomására

(Cluj-Kolozsvár, május 24. Az Uj Kelet tudó-
sítójától.) Az utóbbi hetek eseményei arra in-
ditották a kolozsvári zsidóság vezetőit, hogy
küldöttségileg keressék fel Papp Danila al-
tábornagyot, a VI. hadtest parancsnokát és
felhívják a figyelmét az egyre sürűbb és su-
lyosabb antiszemita kilengésekre. Papp Danila
altábornagy a mult hét folyamán Bukaresben
tartózkodott és így csak most volt alkalma a
küldöttséget fogadni. Az altábornagy a kül-
döttség előtt mély emberies érzésre és nemes
katonai erélyre valló kijelentéseket tett.

A küldöttségben *Glaser Akiba* és dr. *Eisler*
Mátyás főrből kivül *Fischer József* dr., a
Zsidó Nemzeti Szövetség elnöke, *Adler Sámuel*
ortodox hitközségi elnök, *Tischler Mór*, *Sebes-
tyén Dávid*, *Schwartz Jakab*, *Janovitz Géza*, és
Székely Béla vettek részt. A kolozsvári zsidó-
ság nevébe *Fischer József* dr. tárta fel román
beszédben azt a súlyos aggodalmat, amely a
zsidóság lojalisan ki akarja venni a részét az
ország konszolidációjának nagy munkájából.
Ezzel szemben az utóbbi időkben súlyosan ag-
gasztó jelenségek mutatkoztak. A zsidók ki-
vannak téve annak, hogy az utcán, vonaton,
minden lehető és lehetetlen alkalommal inzult-
tálják őket. Rámutatott arra, hogy milyen
mélyeségek megdöbbenést váltottak ki ezek az
események. A helyzet annyira elfajult, hogy
például egy köztisztelőben álló kolozsvári
zsidó polgár tegnapi temetésén a koporsóra és
a temetési menetre követeket dobáltak. A gaz-
dasági élet is súlyosan megszenvedti ezeket az

excesszusokat, mert a kereskedők nem mernek
ide eljönni. *Fischer József* dr. beszédére Papp
Danila altábornagy hadtestparancsnok többek
között a következőket válaszolta:

— A polgárok nyugalma és békességét —
vallásra és fajra való tekintet nélkül —
szentségnek tartom

és a leghatározottabban el vagyok tőkélve arra,
hogy azt minden körülmények között megvé-
dem. Biztosítom az erdélyi zsidóságot, hogy
nem történhet olyan eset, amelyet, mihielyt tu-
domásomra jut, a legszigorubban meg ne torol-
nék. Ehhez a munkához

kérem a polgárság és elsősorban az ér-
dekelt zsidóság támogatását.

Hozzanak minden esetet tudomásomra, közölje-
nek velem minden excesszust, hogy azután én
a legteljesebb szigorúsággal eljárhassak.

A hadtestparancsnok a küldöttség tagjaival
hosszasabban elbeszélgetett és ujólag kijelen-
tette, hogy munkájának eredménye attól függ,
hogy minden egyes konkrét esetet tudomására
hozzanak. A maga részéről már is megtejt min-
den szükséges intézkedést, hogy a zsidóság nya-
galmát most már misem zavarhassa meg. A tet-
teseket hadbírószág elé állitattja, amely a leg-
szigorubban fog eljárni ellenük.

A beszélgetés során *Fischer József* dr. rá-
mutatott arra, hogy a hatóságok passzivitását a
közönség az antiszemita kilengések támogatásá-
nak veheti s így erélyes védelemre van szükség.

A küldöttség nevében *Tischler Mór* köszönte
meg a hadtestparancsnok nemes állásfoglalását.

Ussiskin Romániában

Üzenet Erdély zsidóságának. Kedvező megoldást nyert az erdélyi kolónia ügye. Impezáns ünnepségek Ussiskin tisztelőire

(Bucuresti-Bukarest, május 24. Az Uj Kelet
tudósítójától.) Többször adtunk már hírt arról,
hogy *Menachem Ussiskin*, a *Keren Kajemet* le-
Jisrael igazgatója, a zsidó nemzeti mozgalom
egyik világhírti régi, reprezentánsa Bukareszbe
érkezik, hogy a *Keren Kajemet*-kampány le-
folytatását személyes jelenlétével tegye men-
nél eredményesebbé.

Az óromániai zsidóság világnézetre való kü-
lönbség nélkül óriási előkészületeket tett a
zsidó világ egyik legnagyobb emberének méltó
fogadtatására. Ussiskin nagyszerti kvalitásait és
önfeláldozóan heroikus munkáját, amellyel fá-
radtságot nem ismerve szolgálja a palesztinai
kolonizáció ügyét, azok is elismerik és nagyra
értékelik, akik nem állanak a zsidó nemzeti
gondolat elvén. Ez magyarázza meg azt, hogy
Ussiskin ünnepélyes fogadtatásának előkészüle-
teiben egymást multák felül az ókirályságbeli
zsidóság szervezetei.

Ussiskin Bukareszbe érkezik

Az előzetesen megállapított program szerint
Ussiskin szerdán este érkezett Bukareszbe. A
pályaudvaron hatalmas küldöttségek fogadták
a zsidóság népszerű vezérét, aki az Esplanade-
szállodába hajtatott az óromániabeli cionista
mozgalom két vezérének, *Adolphe Bernhardt*-
nak és *Horia Carpnak* a kíséretében.

Horia Carp Ussiskin Esplanade-szállóbeli
lakásán részletes jelentést tett Ussiskinnek az
ókirályságbeli Zsidó Nemzeti Alap ezévi mű-
ködésének eredményeiről. *Horia Carp* jelentése
szerint az ókirályságbeli Zsidó Nemzeti Alap
ez évbén eddig 1,003.010 lejt és 04 banit
gyűjtött össze. *Horia Carp* jelentése után biz-
tosította arról Ussiskint, hogy a hátralévő idő
alatt még fokozottabb működést fognak ki-
fejtetni a *Keren Kajemet*-akció sikere ér-
dekében.

**A kultura eszközeivel oldjuk meg
az arab kérdést**

Csütörtökön este a cionista szervezet helyi-
ségében nagy estélyt rendeztek Ussiskin tiszt-
előire, amelyen a régi királyságbeli szerve-
zetek összes kiküldöttéi is részt vettek.

Az estélyt *Adolphe Bernhardt* rövid be-
széde nyitotta meg, majd Ussiskin tartotta
meg több mint másfél órán keresztül tartó
expozéját, amelynek meggyőző ereje valóság-
gal magával ragadta a hallgatóságot. Expozéjában
különösen az arab kérdésre tért ki részletesen.

— Az arab kérdés megoldása — mon-
dotta — csak attól függ, hiszünk-e abban,
hogy a kérdést meg fogjuk oldani. Én hiszek
a megoldásban és azt is kijelenthetem, hogy a
kultura eszközeinek segítségével fogjuk meg-
oldani a problémát.

Ussiskin beszéde után az üdvözlések követ-
keztek. Először a cionista szervezet helyieso-
portjainak kiküldöttéi üdvözölték Ussiskint,
majd az *Uniuuea Evreilor Romani* nevében
Fildermann dr., utána a zsidó hitközségek egye-
sülete nevében *Kanner dr.*, az Erdélyi Zsidó Nem-
zeti Szövetség nevében pedig dr. *Klein Miksa*.

A héber egyetemek ügye

Az üdvözlések után Ussiskin felkérte hall-
gatóságát, tegyenek fel az őket érdeklő problé-
mákról kérdéseket hozzá.

A kérdésekre vonatkozó válaszok során
Ussiskin beszámolt a jeruzsálemi héber egyetem
kérdéséről is, amelynek megnyitása alkalmából
éppen ő tartotta a megnyitó beszédet. Ussiskin
elmondotta, hogy télen két fakultása nyílik
meg a jeruzsálemi egyetemnek: a kémia-fizika-
matematikai és a keleti nyelvek fakultása.
Ugyancsak télen kezdi meg működését a haifa
politechnikum is. Az egyetem mellett már mű-
ködnek is a biológiai intézetek.

Üzenet Erdély zsidóságának

Az Erdélyi Zsidó Nemzeti Szövetség meg-
hivta Ussiskint, hogy bukaresti látogatása után
keresse fel Kolozsvárt is. Ussiskin a meghí-
váásra ezeket üzente Erdély zsidóságának:

— Végtelenül sajnálom, hogy utiprogra-
mom beosztása miatt nem tehetek eleget a
meghívásnak, de ígérem, mihielyt befejezem
utam és nem válik szükségessé, hogy Ame-
rikába utazzam, okvetlenül ellátogatok Ko-
lozsvárra is.

— Üzenem Erdély zsidóságának, hogy
az erdélyi zsidó kolónia ügye megoldást nyert,
mégpedig olyan formában, ami az összes érde-
kelteket megnyugtatta. Hangsúlyozom, hogy
nekünk sokféle érdeket kell összhangba hoz-
nunk a birtokelosztásnál és ezért abszolút
bizalmat kérek a vezetőség részére, mert a
vezetőség előtt az összes telepések ügye egy-
forma elbírálás alá esik.

Pénteken a bukaresti cionista szervezet nagy-
szabásu mitinget rendezett Ussiskin tisztele-
tére, amelyen az összes vidéki kiküldötték is
részt vettek.

A 7-es hordár halálának titka

Még nincs meg a gyilkos. Ahol Pop George utóljára mutatott

(Cluj-Kolozsvár, május 24. Az Uj Kelet tudótájékoztatóján.) Centörtöki számunkban beszámoltunk arról a titokzatos rablógyilkosságról, amelynek áldozata Pop George ötvenéves hordár. A titokzatos bűntény a kolozsvári rendőrség legügyesebb detektívjeit foglalkoztatja, akik azóta fáradságot nem kímélve szakadatlanul dolgoznak a titokzatos gyilkosság rejtélyének felderítésén, de azonban a legerélyesebb nyomozás sem tudott még semmi olyan konkrét adatot felmutatni, miről a gyilkos kilétére lehetne következtetni.

Nyomoznak a rendőri riporterek

A napilapok rendőri riporterei elhatározták, hogy a rendőrséggel versenyt nyomozva, ők is vizsgálót indítanak a bonyolult ügyben és hogy a riporterek privát nyomozása mennyire összevág a rendőrség nyomozásával, semmi sem bizonyítja jobban, mint az, hogy az eddigi eredményeket összehasonlítva a rendőrség megállapításával, majdnem minden tekintetben megegyezik.

A nyomozást mint ismeretes, az első napon nagyon kevés adatra támaszkodhatott. A nyomozás első fázisában csak az volt bizonyos, hogy a börtönlátogatás alkalmával Pop George 7-es számú taligás hordárral azonos és a fején talált öt súlyos seb gyilkosságra engedett következtetni. A meggyilkolt hordár a gyilkosság előtt a rendőrség foglya volt, mert részeg állapotban az utcáról egy rendőr a központi rendőrségre szállította. Pop George a rendőrségről este fél kilenc óra felé teljesen józanan eltávozott. Egyéb adat nem állt a nyomozó közegek rendelkezésére.

A taligás hordárok között

Munkatársunk felkereste a posta melletti taligás hordárokat, akikről megakart tudni, nem-e voltak haragosai a meggyilkolt hordárnak?

A taligások elmondották, hogy a 7-es számú taligás nagyon gyakori vendége volt a Széchenyi-téri kocsmának és ha pénze volt, olyankor gyakran előfordult, hogy leitta magát és ilyenkor nagyon kötekedő természetű volt. A társai kötekedő természetű dacára is szerették Pop Georget, mert mint kolléga mindig maga előtt tartotta a társai érdekeit. Munkatársai közül senki sem tudja okát adni a gyilkosságnak.

A meggyilkolt taligás, társai előadása szerint, olyankor mikor berugott, rendszeren nem töltötte otthon az éjszakát, hanem az egyik Timár-utcai raktárban, vagy a Széchenyi-téren a sátrak között a taligáján lúzódott meg és ott aludta át az éjszakát.

Kedd reggel már egy kissé itas volt és társai állítása szerint délig annyira berugott, hogy alig bírt a lábán állni. Délfelé Pop George megbízást kapott, hogy az egyik kolozsvári kereskedőnek néhány ládáját szállítsa el a Monostori-utrá. A részeg ember a megbízást elvállalta, de nem tudta lebonyolítani, mert a Piata Unirii sarkánál leesett és az áru leszállítását egy másik fuvaros kellett elvégezze. Pop Georget a szolgálatot teljesítő rendőr beszállította a központi rendőrségre, ahonnan mint ismeretes, este félkilencor teljesen józanon szabadonbocsátották. A társai kedd déli óta nem látták, csak másnap értesültek Pop George feleségétől, hogy társuk gyilkosság áldozata lett.

Az árván maradt taliga

A taligásoktól Pop George lakására indulunk azzal a céllal, hogy a meggyilkolt hordár feleségével is beszéljünk, de Pop Georget nem találta Patautcai lakásán, mert időközben a rendőrségre idézték, hogy a jegyzőkönyv felvételéhez jelenjen meg. A kirándulást azért részben mégis siker koronázta, mert sikerült megállapítani a szomszédok előadásából, hogy Pop George a taligát rendszeren a Széchenyi-téri sátrak között tartotta éjszakára és csak a legkritikább esetben vitte haza a lakására. A szomszédok elmondásából azt is megtudtuk, hogy a meggyilkolt hordár felesége a taligáját reggel félhét órakor a Timár-utca sarkán találta meg.

A jelentős nyomon elindulva utunkat a Széchenyi-téri sátrak felé vettük, ahol az éjjeli őrök kapunk felvilágosítást. Az őr elmondotta, hogy kedden este Pop George taligája valóban az ő felügyelete alatt volt, mert amíg a hordárt a rendőr az őrszobába bevitte, addig a többi taligások a felügyelet nélkül maradt taligát nála helyezték el.

Este kilenc óra felé jelentkezett Pop George a taligáért és az őrnek a vizyázásért a szokásos két lej honoráriumot átnyújtotta. Az őr elmondása szerint Pop George a Takács-féle vendéglőbe tért be, ahonnan néhány pernyi időzés után a Timár-utca felé vette útját.

A Takács-vendéglőben mindenki ismerte a mindennapos vendéget és a kiszolgálók állítása szerint Pop a végzetes estén három deci bort fogyasztott és azonnal távozott.

A vendéglős megállapításra jutottunk. A vendéglős elmondotta, hogy kedden este Pop George öt is felkereste és három deci bort rendelt. A bort azonnal elfogyasztotta és az érte járó hat lejt kifizetve távozott. Másnap reggel a kocsmától mintegy harminc méternyire találták meg a taligát.

Az eddigi nyomozás szerint megállapítást nyert, hogy a gyilkosság nem a sétatéren történt, hanem a Timár-utcában, közvetlen ahol a híd mellett a korlát ki van törve. A gyilkos valószínűleg egyedül volt, mert ha többen lettek volna, úgy a gyilkosság teljesen fölöslegessé vált, mert áldozatukat lefogva vérengzés nélkül is kirabolhatták.

A gyilkos egy áles szerszámmal áldozatát fűbesújtotta és fölve, hogy áldozata felismerte, vagy magához térve kiabálni fog, amit a tűzoltótoronyból feltétlenül meghallanak, újabb négy ütést mért áldozata fejére és a holttestet kifosztva bedobta a Malomárokba.

Az eddigi nyomozás csak feltevéseken alapszik, de a látszat az, hogy a következtések helyesek. Egy pont van még, amire nem kaptunk magyarázatot, hogyan lehetséges az, hogy Pop George holtteste a Malomárokban egészen a börtönyig jutott el és a közbeneső malmok gátjainál seholy sem akadott? Ez olyan kérdés, amire egyelőre nem lehet feleletet kapni.

A nyomozásnak most már a kissé világosodó bűntényben azt kell kikutatnia, hogy ki a tulajdonképeni gyilkos? Reméljük, hogy a rendőrség néhány napon belül erre a kérdésre is teljes világosságot derít.

Bizalmat szavaztak Macdonaldnak

London, május 24. A konzervatív párt által betervezett bizalmatlansági javaslat vitája határozathozatal nélkül végződött. A kormányt támogató alsóházi képviselők 244 szavazattal 210 ellenében elutasították Baldwin javaslatát. Számos liberális képviselő a kormány mellett szavazott. A vita elnapolása valójában a javaslat végleges elnapolását jelenti.

Még mindig nincs kormány Németországban

Berlin, május 24. Marx kancellár kihallgatáson fogadta Tirpitz főadmirálist. A tanácskozás azonban eredménytelen maradt, mert a német nacionalisták még az ugynevezett hazafias feltételek teljesülése (a Ruhr-megszállás megszüntetése, Németország közgazdasági és gazdasági egységének helyreállítása) esetén sem fogadják el a Dawes-féle szakértői javaslatokat. A kereskedelmi és iparsztrák egymás után emelik fel szavukat a Dawes-féle javaslat érdekében és felszólítják a nacionalistákat, hogy ne akadályozzák meg a kibontakozást és azzal Németország talpraállítását.

A középpártok ma ismételten tanácskozássra ültek össze. Megegyezésre azonban kevés a kilátás, mert a nacionalisták nem akarják elfogadni a szakértők javaslatait, a demokratikus pártok viszont nem akarnak a nacionalistákkal közös kormányt alakítani.

Jól informált forrásból a „Berliner Tageblatt” közli, hogy a ruhrvidéki bányászsztrájk egyelőre nem fenyegeti szénhányal a német gazdasági életet. A külföldi szén fokozott behozatala szintén nem szükséges, mert a gázművek egyelőre el vannak látva tüzelőanyaggal. Az ipari krízisnek, mely a tözsedei papírok aránytalan zuhanását vonta maga után, pénzügyi okai vannak. Nem lehetetlen azonban, hogy a bányászsztrájk miatt később sokkal komolyabbra fordul a helyzet, mert a szocialista „Vorwärts” értesülése szerint a bányamunkások internacionáléjának végrehajtó bizottsága a legrepresszibbmenő támogatásáról biztosította a sztrájkoló német bányászokat.

Angol-osztrák gazdasági szerződés

London, május 24. Macdonald befejezte tárgyalásait az angol-osztrák kereskedelmi szerződés ügyében a londoni osztrák követtel. Az angol-osztrák kereskedelmi szerződést ma aláírták.

A Keren Hajjeszód

mezőgazdasági telepítésre és kísérleti állomásokra eddig

352.000 font sterlinget

adott ki.

A mezőgazdasági kolonizáció az országépítés alapja.

A Keren Hajjeszód építi fel Erec-Jiszráélt.

— Hivatalosan fébeszakították a Magyar Párt brassói ülését. Ma délelőtt gyűlésre ült össze a Magyar Párt intézőbizottsága. A gyűlésnek az volt a feladata, hogy döntsön a dr. Jakabffy Elemér által kezdeményezett akció ügyében és előkészítse a brassói nagygyűlés tárgysorozatát. Az elnökség annak rendje és módja szerint megtette az előkészületeket arra, hogy az intézőbizottság ülését engedélyezzék, ez a kérdés azonban még az ülés elkezdéséig sem nyert elintézését. Mindamellott az elnökség ígéretet kapott arra, hogy az engedélyt idejében megkapja. Ilyen előzmények után délelőtt 11 órakor nagy számban gyűltek össze az intézőbizottság tagjai. Ugron István elnök rövid beszéddel nyitotta meg az ülést. Ezután dr. Jakabffy Elemér akarta megtartani beszédét, amelynek elmondására azonban nem került sor, mert hatósági kiküldöttek jelentek meg a teremben s azzal az indoklással, hogy a katonai hatóságok nem engedélyezték a gyűlést, a tárgyalás megszakítására és távozásra szólították fel a megjelenteket.

— Moszkvába szállítják Marx hamvait. Párisból jelentik: A orosz szovjetkormány lépéseket tett Londonban, hogy Karl Marx hamvait Moszkvába szállítsák.

Megjelent

a minden zsidó házában nélkülözhetetlen népszerű zsidó történelmi könyv:

Zsidó történet —

zsidó kultúra

Első rész

IRTA Dr. FÜRST OSZKÁR

Ára 50 lei

Ifjúsági egyesületeknek csoportvétel esetén nagyobb kedvezmény. Megrendethető a Tarbut központi irodájában Cluj, Calea Regele Ferdinand 48. sz.

1980 LEI

a legújabb tavaszi férfiföltöny

Katz és Mendel

cégnél Cluj, Főter 10.

Csapágyfémeket (saját gyártmány) legolcsóbban szállít Grossmann Jenő Nagyvárad

Baross-utca 10. sz. Sürgönycim: Grossmasin. Telefonszám: 286

Az Uj Kelet napján...
Az Uj Kelet...
Előfizetés...

— A...
tek között...
10-23...
ágyalóv...
órákor...
let volt...
kolozsvári...
Majd Pap...
vári hely...
kedett po...
hivatalos...
napeni el...
fűklyásm...
rand a te...
tot intéz...
és neje n...
nak és a...
egy a fő...
fűnyel t...
egyházban...
tek a hirt...
magas kle...
képviselő...
kísérte V...
visignéte...
örökös az...
trónörökös...
eredet ve...

— Dr...
kezik. Hi...
jeszód meg...
érkezik eg...
irányítás...
legimertel...
publiciszt...
zett magár...
lesége is...
egyénisége...
Erdély zsi...
Keren Haj...
gének össz...
gigantikus...
mény és a...
akik a cion...
felismerik...
kérdés, har...
kötelessége...
Deutsche I...
cionista, a...
éppen most...
egy hatalm...
során nem...
de az amer...
nélkül, elh...
lemdülését...
tion léteit...
végre az er...
kötelesség...
részét a K...
mann Adol...

— Zsi...
ten megem...
tervével, ho...
Délukrajná...
biztosítana...
az esztlandi...
dással és...
észen az el...
szervezet m...
hónap folya...
tartanak.

HIREK

Az Uj Kelet az egyetemes erdélyi és bánági zsidóság napilapja

Szerkesztők: Giszkalay János és dr. Marton Ernő.

Felolvasó szerkesztő: Dr. Marton Ernő

Az Uj Kelet cikkeinek utánnyomását csak a forrás megjelölésével engedjük meg.

Előfizetési árak: Egy hónapra 70 lei, negyedévre 200 lei, félévre 380 lei, egész évre 750 lei.

Az egyesülés ünnepe. A szokásos keretek között ünnepelték meg Kolozsváron a május 10-23-iki nemzeti ünnepet. A hajnali órákban ágyulövések hirdették az ünnepet. Dél előtt tíz órakor a főtéren feállított emelvényen istentisztelet volt, ami után sorra vonultak fel az összes kolozsvári iskolák növendékei példás rendben. Majd Papp tábornok vezetésével az egész kolozsvári helyőrség tisztelgett az emelvényen elhelyezkedett polgári és katonai hatóságok előtt. Délben hivatalos fogadtatás volt a vármegyeházán, délután ünnepi előadás a Nemzeti Színházban este pedig fékljásmenet zárta le az ünnepségek sorát. Milerand a tegnapi nemzeti ünnep alkalmából táviratot intézett Ferdinánd királyhoz, amelyben a maga és neje nevében szerencsehívánatait küldi a királynak és a királynénak. A tegnapi nemzeti ünnepet egy a fővárosban, mint az egész országban nagy fényvel ünnepelték meg. Bukarestben a székesegyházban tartottak teadmót, amelyen részt vettek a király, az összes miniszterek, a tábornokok, a magas klerus, a parlament tagjai és a hatóságok képviselői. Az istentisztelet után a király és kísérete Vitéz Mihály szobra elé vonult, ahonnan végigjárta a helyőrség elvonulását, Károly trónörökös az aviatikai csapatok élén levagolt, Elena trónörökös pedig a tulajdonát képező rosioriedet vezette.

Dr. Friedmann Adolf Kolozsvárra érkezik. Hirt adtunk már arról, hogy a Keren Hajjeszód megbízásából dr. Friedmann Adolf Erdélybe érkezik egy nagyszabású Keren Hajjeszód-kampány irányítására. Dr. Friedmann egyike a zsidóság legismertebb szellemi vezetőinek, aki irodalmi és publicisztikai munkásságával is becsült nevet szerzett magának. Dr. Friedmann utjában elkíséri felesége is, ki a zsidó nőmozgalmak egyik kimagasló egyénisége. A Keren Hajjeszód-akció fellendülése Erdély zsidó közéletében nagy jelentőséggel bír. A Keren Hajjeszód ugyanis a zsidóság minden rétegének összefogásával végzi Palesztina felépítésének gigantikus munkáját. Épezték nem cionista intézmény és a külföldön éppen azok állanak az élén, akik a cionista politika ellen foglalnak állást, de felismerik, hogy Palesztina felépítése nem pártkérdés, hanem minden zsidónak becsületbeli szent kötelessége. Németországban dr. Wassermann, a Deutsche Bank elnökgazdátja, aki harcos anti-cionista, áll a Keren Hajjeszód élén. Amerikában éppen most folyt le Louis Marshall vezetésével egy hatalmas Keren Hajjeszód kampány, amelynek során nemcsak óriási pénzüsszegek gyűltek össze, de az amerikai zsidóság, felfogásra való tekintet nélkül, elhatározta egy nagy Palesztina ipari fellendülését támogató bank, az Investment Corporation létesítését. Minden remény megvan arra, hogy végre az erdélyi zsidóság is tudatára ébred zsidó kötelességének és erejének megfelelően veszi ki a részét a Keren Hajjeszód-munkájából. Dr. Friedmann Adolf vasárnap érkezik meg Kolozsvárra.

Zsidó köztársaság Ukrajnában. Ismételt megemlékeztünk a szovjetkormányának az azzal a tervével, hogy a nagyrészen zsidók által lakott Délukrajnában zsidók számára nemzeti autonómiát biztosítsanak. Revalból érkezett jelentések szerint az esztlandi újságok sűrűn foglalkoznak ezzel a kérdéssel és értesüléseik szerint a terv már ez év őszén az előkészítés stádiumába jut. Több zsidó szervezet már előkészítette kolonizációs terveit. E hónap folyamán Párisban ez ügyben konferenciát tartanak.

A Dnyeszter-mentén teljes a nyugalom. Bukarestből jelentik: Inouletz beszarábiai miniszter az „Adeverul“-nak nyilatkozott a Dnyeszter-menti helyzetről, amelyről külföldi lapok riasztó híreket közöltek, úgy hogy több amerikai lap kiküldte tudósítóját a Dnyeszter partjára. A miniszter kijelenti, hogy az egész határon teljes a nyugalom és rend és az összes riasztó hírek alaptalanok és Románia ellenségeinek koholmányai. Épp ellenkezőleg, mióta a vegyes orosz-román bizottságok működnek, a portyázó bandák betörései is jelentősen csökkentek.

Diszebéd a külügyminiszternél Erik Kolban tiszteletére. Bukarestből jelentik: A külügyminiszter tegnap este szükebbkörű dínét adott Erik Kolban svéd egyetemi tanár, a népszövetség kisebbségi osztály vezetőjének tiszteletére. A dineren résztvettek Anghelescu, Lepadatu miniszterek, a román népszövetségi egyesület képviselői és a külügyminisztériumi osztályfőnökök.

Anyja és leánya együttes halálgrása Budapestről jelentik: Péntek éjjel a Váci-utca 79. számú házban borzalmas öngyilkosság történt. A házban lakó negyvenéves Szemere Leoné és huszéves Henriette nevű leánya a harmadik emeleti lakásuk balkonjáról leugrottak az utcára. Szemere Leoné azonnal szörnyethalt, leányát pedig haldokolva szállították be a Rókus-kórházba, ahol rövid szenvedés után meghalt. Szemerené hátrahagyott levelében az öngyilkosság okául azt hozta fel, hogy a lakáshivatal elrekrvirálta a lakásukat és ez kergette a szerencsétlen asszonyt és leányát az öngyilkosságba.

Budapesten letartóztattak egy jeruzsálemi mérnököt. Budapestről jelentik: Néhány évvel ezelőtt a jeruzsálemi vízművek építéséhez a török kormány Tolnay Árpád magyar mérnököt hívta meg. A mérnök nagy szorgalommal látott neki munkájának, amikor összekapott egy jeruzsálembe vetődött magyar katonatiszttal, névszerint Szabó József főhadnaggyal. Szabó József azt állítja, hogy mikor Tolnay meglátta az egyenruháját, leicsinylően nyilatkozott Magyarországról és az ottani állapotokat gyalázó kifejezésekkel illette. Szabó kötelességszerűen tiltakozott az ilyen rágalmak ellen, mire Tolnay kipurancsolta a vízművek területéről, közben a Jeruzsálemben dolgozó mérnök hazaérkezett Budapestre, hogy meglátogassa rokonait. Így történt, egész végtetszerűen, hogy Szabó főhadnaggy a nagyváros embertömegében is meglátta Tolnay Árpádot és mert még nagyon emlékezőben élt a jeruzsálemi affér, föl is jelentette a mérnököt kormányzószéksért és nemzetgyalázásért, akit a detektívek vezettek elő. Tolnay tiltakozott Szabó vádjai ellen és kijelentette, hogy jó magyarnak tudja magát. Szabó a vádlottal való szembeállítások fontartotta állítását. A detektívek jelentése szerint Tolnay Árpád, bár erősen cionista érzelmű ember, még sem olyan, akiről terhelő dolgokat lehetne felderíteni. A mérnököt mégis előzetes letartóztatásba helyezték.

Fedák Sári a rendőrség előtt. Budapestről jelentik: Fedák Sárinak a napokban konfliktusa támad a rendőrséggel, ahol előállították. Az előállítás előzménye az volt, hogy Fedák Sári Szép Ernő író autóján a Margit-szigetről a város felé vitte. A színész nő ezuttal a soffőr szerepét játszotta, valóságban. A Margit-hid pesti oldalán azonban egy rendőr a gépkocsit feltartóztatta és kérte a Fedák Sári gépkocsi soffőr igazolványát. Minthogy a művésznő ezt nem tudta felmutatni, a rendőr őt és utasait a közeli főkapitányságra kísérte. Itt jegyzőkönyvet vettek fel az esetről. Az érvényben levő rendelkezések szerint Fedák Sárinak néhány ezer koronát kell majd fizetnie, ami nem fog nehezére esni, minthogy nemcsak koronáknak, hanem dollároknak is boldog tulajdonosa.

Az antibolsevista államok blokkja. Londonból jelentik: A „Daily Telegraph“ megismétli azt a jelentését, hogy Japán az Oroszországgal szomszédos államok blokkját akarja megszervezni határaik védelmére az orosz imperializmus ellen. E célból Törökország missziót küldött Lengyelországba, Japán pedig Romániába, hogy orosz támadás esetére közös akciót állapítsanak meg. Törökország és Bulgária között erre vonatkozólag egyezmény is készült s ugylátszik, hogy Magyarország is bekapcsolódik az antibolsevista államok láncolatába.

Mauthner magkereskedőt elűtötte egy motorkerékpár. Budapestről jelentik: Mauthner Ödön közismert magkereskedőt egy motorkerékpár elűtötte. A hetvenhatéves embert súlyos sérüléseivel be szállították a Rókus-kórházba. Állapota nagyon súlyos.

Az olasz királyi pár Londonban. Londonból jelentik: Az olasz királyi pár hétfőn Londonba érkezik. Fogadására nagy előkészületeket tesznek.

Leégett a legnagyobb spanyol muni-cióraktár. Madridból jelentik: A barcelonai arzenált tüzvész pusztította el. A kár óriási.

Rendelet a kötelező oltásról. A városi főorvosi hivatal rendeletet adott ki, mely szerint azokat a gyermekeket, akik 1923 március elsejétől 1924 március 1-ig születtek, be kell oltani. A kötelező védőoltás a következő sorrendben történik meg: az I. kerületben május 27-én délelőtt 8 órakor Regina Maria-utca 45. szám alatt, II. kerületben május 27, 28-án a rendőrprefektura I. emeletén délután 5 órakor, III. kerületben május 28-án délelőtt 8 órakor a Paris-utcai román elemi iskolában, IV. kerületben május 28-án a Rudolf-uti református elemi iskolában délután 3 órakor, V. kerület május 28-án délután 3 órakor Str. Motilor (Monostori-ut) 76. IV. kerület május 28-án délután 3 órakor Monostori ut 20. szám alatt. Az oltást vagy újraoltást magánorvos is végezheti, a szállók azóban kötelesek a kitűzött napon bemutatni az oltási bizonyítványt.

Egy operaénekesnő öngyilkossága. Szombaton este megrendítő tragédia játszódott le a Biasini-szálloda egyik szobájában. A román opera egyik tehetséges tagja, Belschaia Sceglona Vera szállodai szobájában revolverrel fölbeltötte magát és azonnal meghalt. A szerencsétlen énekesnő bucsulevelében a nehéz megélhetési viszonyait hozta fel öngyilkossága okául.

Felmentették a dohánygyári panama vádlottjait. Néhány nappal ezelőtt hirt adtunk, hogy a törvényszék megkezdte a dohánygyári sikkasztás ügyében a főtárgyalást. Ezelőtt négy évvel alakult meg a dohánygyár köbelében a beszerzési osztály, amelynek az lett volna a feladata, hogy a tisztviselőket és munkásokat olcsó élelemmel lássa el. A beszerzési osztály már négy éve működik és ezalatt az idő alatt senki részéről nem lett ellenőrizve, ugyhogy ez év január kilencedikén megtartott rovincsolásnál a rovincsolóbizottság egymillióhétszáz ezer lej hiánynak jött a nyomára. A vizsgálat során a beszerzési osztály két vezetőjét Ferenczi Árpádot és Keresztesi Árpádot letartóztatták, két tisztviselő és egy tisztviselő ellen a vizsgálatot megindították. A főtárgyalás tizenhatodikán vett kezdetét. Ilea főügyész harminnégy oldalas vádiratban állította össze a nagyarányú büntügy iratait. Az első öt napon csak a vádlottak kihallgatása folyt. A tanúkihallgatások ma délelőtt nyertek befejezést. A bíróság tagjai a betegesen fekvő Agripa Popescu dohánygyári igazgatót lakásán keresték fel. Agripa Popescu vallomása nagy fontossággal bír. A betegesen fekvő igazgató elmondotta, hogy a beszerzési osztályt azért nem ellenőrizték rendszeresen, mert nem mint állami intézményt, hanem mint a tisztviselők gazdasági intézményét tekintették. A bíróság a tárgyalást ma délután folytatta. A vád- és védbeszédok meghallgatása után a bíróság a vádlottakat azon indok alapján, hogy a sikkasztást nem lehetett kellően megállapítani, mert a beszerzési osztály négy év alatt egyszer sem volt ellenőrizve és ezalatt az idő alatt a hiányzó összeget más is elsikkasztotta, mind az öt vádlottat felmentette. A bíróság Ferenczi és Keresztesi azonnali szabadonbocsátását elrendelte. Az ügyész az ítélet ellen felebbezést jelentett be.

Hamis dollár- és font-bankjegyek Magyarországon. Budapestről jelentik: A rendőrség hivatalos közlést adott ki a hamisított száz, ötven- és húszdolláros pénzjegyekről és az Angol Bank hamisított ötfontos utalványairól. A közlés pontosan ismerteti azokat az eltéréseket, amiket észre lehet venni a hamisítványokon. Minthogy a hamisított valuták még mindig forgalomban vannak, a rendőrség erőlyesen nyomoz a hamisítók után.

Kötött harisnya minden színben 25 lei

Flohr-harisnya minden színben 44 lei

NAGY HARISNYA-VÁSÁR

Muszlín-harisnya divat-színben 58 lei

Cérna-muszlín minden színben 90 lei

MÉLYEN LE-SZÁLLITOTT ÁRAKKAL

Selyemfátyol minden színben 125 lei

BLATT

FŐTÉR 13

Divatkeztükben és kötöttárúknak óriási választék! Legjobb harisnyák csak BLATTNAL kaphatók!

szód
rleti állomá-
rlinget
az ország-

ak a Magyar
gyűlésre tilt
A gyűlésnek
a dr. Jakabffy
gyében és elő-
rsorozatot. Az
rint megtette
intézőbizottság
sonban még az
Mindamelllett
ny az enge-
izmények után
rültek össze az
elnők rövid-
Ezután dr. Ja-
szédét, amely-
ült sor, mert
remben s azzal
gok nem enge-
megszakítására
enteket.

rx hamvait.
mány lépéseket
amvait Mosz-

etetlen
nyv:

t-

a

R

rtvétel
egren-
ájában
8. sz.

del

ürgöncim:
szám: 286

KÖZGAZDASÁG

Leszállították a cluji kisparosok adóját. Megírtuk, hogy a cluji ipartestület a kebelébe tartozó kisparosok magas adójának csökkentésére mozgalmat indított. Bizottságot rendelt ki, amely memorandumban foglalta a kisparosság sérelmeit és ezeket a felelősségi bizottság elé terjesztette. A bizottság a felelősségi tárgyalásokat az elmúlt hét elején kezdte meg. A bizottság tagjai méltányolva a kisparosok szomorú kereseti viszonyait, több esetben leszállította a megfelelő adókat.

Kedvező miniszteri nyilatkozat a cluji tőzsdéről. A „Consum“ legújabb száma jelenti: Bukaresti tudósítónk felkereste a cluji tőzsde ügyében a minisztert, hogy e kérdésben jelenlegi álláspontja iránt érdeklődjék. A miniszter a következő kijelentéseket tette: Amint ezt már kolozsvári tartózkodásom alkalmával kijelentettem, egy Koleszváron felállítandó áru- és értéktőzsdét minden szempontból kívánatosnak és a jelen körülmények között megfelelőnek tartok. Szerintem Cluj egyike Erdély legfontosabb kereskedelmi gócpontjainak és mint ilyen, a leghivatottabb, hogy áru- és értéktőzsdét nyerjen. Azonban a kormány a tőzsde felállítására érdekében csak akkor tehet pozitív intézkedéseket, ha eziránt az illetékes tényezők részéről — tehát elsősorban az ottani kereskedelmi és iparkamra részéről — történnek meg a szükséges kezdeményezések. Főleg abban az irányban szükséges a kamara nyilatkozata, hogy a tőzsde felállításának időpontja nem-e volna elhalasztandó addig, amíg a kormány a kereskedelmi és iparkamrák átszervezését bevégezte. Kijelentem azonban, ha a kamara a tőzsde felállítására már most elérkezettnek látja az időt, a kormány ez ellen kifogást nem emel.

A mai valutapiac

A piac ma szilárd volt. Devizákban inkább kereslet mutatkozott, mint kínálat, az árak a következők: Osztrák korona 334—337, magyar korona 430—440, cseh korona 624—630, svájci frank 37·80—37·90, francia frank 11·75—11·85, dollár 212—213, font sterling 932—935, olasz lira 9·50—9·55, dinár 2·35—2·40.

Valutapiac május 24-én:

Bukarest. Devizák: Páris 1175, Berlin —, London 926, Newyork 212, Róma 935, Zürich 37·60, Bécs 29·5, Prága 625, Budapest 25, Varsó 18.

Bukarest. Valuták: Napoleon 760, márka 48, leva 145, török lira 106, font sterling 920, francia frank 1178, svájci frank 37·00, olasz lira 920, drachma 410, dinár 255, dollár 210, lengyel marka 22, osztrák korona 29, magyar korona 23, cseh korona 615.

Zürich. Nyitás—Zárás: Berlin 133—133, Amsterdam 211—211·5, Newyork 564·25—566·25, London 2459—2459, Páris 30·55—30·65, Milano 2500—2502·25, Prága 1670—1670, Budapest 67·5—67·5, Belgrád 697·5—697·5, Bukarest 270—270, Varsó —, Bécs 79⁵/₈—79⁵/₈.

Emelik a magyar államvasutakon a személyszállítás díjait. Budapesti jelentik: Az államvasutak személytarifája június elsejétől kezdve ötven százalékkal, az árutarifáé harminc százalékkal fog megdrágulni. Ez a drágulás azonban csak átmeneti, mert július elsején végleges tarifareform lép életbe.

Az Erdélyrészi Faegyesület bukaresti gyűlése. Az Erdélyrészi Faegyesület május 31-én Bukarestben választmányi ülést, ezt követően pedig rendkívüli közgyűlést tart. A választmány javaslatokat terjeszt be a Faegyesület végleges

átszervezéséről. Június elsején a Romániai Országos Faegyesület rendkívüli közgyűlést tart Marcu elnöke alatt. Ezen a gyűlésen dől el, hogy az Erdélyi Faegyesület milyen módon kapcsolódik be a faérdekeltségek országos közületébe.

A Belga Nemzeti Bank kormányzója Bukarestben. Brüsszélből jelentik: A Nemzeti Bank helyettes kormányzója Lepreux ma Bukarestbe utazott, hogy a belga kézben levő román címletek ügyében tárgyaljon. Elutazása előtt Lepreux tanácskozott Theunissal és Hymans-szal.

Csökken a bankjegyforgalom. Bukarestből jelentik: A Banca Nationala legutóbbi kimutatása szerint a bankjegyforgalom az utolsó napokban 45 millió lejmel csökkent, a lezártított váltók állománya pedig 23 millió lejmel emelkedett. A forgalomban lévő bankjegyek összege április 26-án 17·716 millió lej volt.

Pénzügyi vezérigazgatók értekezlete. Bukarestből jelentik: A pénzügyminisztérium berendelte az ország összes pénzügyi vezérigazgatóit a fővárosba. Az értekezlet célja ismertetni a pénzügyi hivatalok vezetőit a pénzügyi kezelés újabb és hatályosabb ellenőrzéséről. Az ismertető előadást Gheorghiu államtitkár fogja megtartani.

SPORT

Universitatea—KAC 3 : 0 (3 : 0). Barátságos mérkőzés keretében mutatkozott be, a hosszú, kényeszerű szünetelés után, a KAC csapata. A KAC tréninghiánya már eleve eldöntötte a mérkőzés sorsát, még az erősen tartalékoló Universitateával szemben is. Az Universitatea könnyen, megérdemelten, sőt gyakran igen szép játékkal, győzött. A KAC a mérkőzés első perceiben elvesztette a játékot, a második félidőben produkált szép játéka és szinte teljes fölénye már csak a szemnek szólt, de eredménnyel nem járt. A piros-fehérek csapatában Szatmári megint beigazolta, hogy felér az olimpikonokkal. Rakitovszky a legszebb futballt játsza Erdélyben, kár hogy partnere nélkül. Schultz is régi tudását csillogtatta. A többiek nagyon gyengék, különösen a balszélő és a hátvéd. Az Universitateában Deutsch Pali, Deutsch Simi és Corcan váltak ki. Czinezar jó bírő volt.

A Haggibbor 'Nagyváradon. A Haggibbor első csapata ma Nagyváradon a NAC ellen, a második csapata pedig Tordán a Törökvs ellen játszik. A NAC—Haggibbor mérkőzésnek kevés értékmérő ereje van, mert mind a két csapat olimpikonjai nélkül, tartalékolva áll fel.

Kinigli — a bécsi mérkőzés hőse. A bécsi lapok tudósításai a román—osztrák mérkőzésről általában igen elismerők. A játékosok közül valamennyi lap Kiniglit emeli ki, akit még bécsi viszonylatban is elsőrendű játékosnak tartanak. Mellette Jakobi, Bartha, a két Ströck, Frech és Tritsch játékát emelik ki.

Megerkezett a román csapat Párisba. Jakobi Dudi, a Haggibbor olimpikonja szikratávíratot küldött, melyben közli, hogy a román olimpiai csapat megerkezett Párisba.

Központi Téli kert-Bár!
Szenzációs új műsor!
Kezdeté 9 órakor! Belépődij nincs!

Gyászmise

Tisztelettel hozzuk a mélyen tisztelt közönség tudomására, hogy május hó 26-iki, hétfői kezdettel a Select-Mozgóban fog megtartatni

Patt és Pattachon

dán komikusok gyászmiséje

A hetedik menyország

film keretében.

Ez alkalommal a mélyen tisztelt közönség mindegyikének egy jó helyet juttatunk. Akik nem jönnek idejében, állni fognak.

Kiváló tisztelettel:

A Select-Mozgó igazgatósága

Ha művészi kivitelű

Butort, zongorát

Marosvásárhelyre és térségére

SZÉKELY ÉS RÉTI

ERDELYRÉSZI BUTORGYÁR RÉSZV. TÁRS. Butortermelt sztalosok Pararizszükségeit legolcsóbban itt szerezhetik be

Deutsch & Braun

textiláru
nagykereskedés

Tg.-Murăș, Piața R. Ferdinand 52
Telefon 273

SUCHARD KAKAO FELÜLMULHATATI AN

Egészséges fekvésű vidéken

lehetőleg tolyó és vasutállomás mellett
július—augusztus hónapokra

gyermeknyaralattási célnak megfelelő épületet keresünk

Butorzat nem szükséges

Leveleket a kiadó továbbít

VÁSÁROLJON A TERMELŐNÉL!

EREDETI GYÁRI ÁRAK!

GYAPJUIPAR R.-T.

SAJÁT GYÁRTMÁNYU GYAPJUSZÖVETEK.

CLUJ, CALEA VICTORIEI 24.

A kiváló
minőségű

Dreher-Haggenmacher-Sör kapható!

Kérjük mindenütt!

A „Hercules“-Tápsör páratlan minőségű Czell-Sörgyár Cluj-Kolozsvár

A háziasszony kedvence szappanja
 a kiadóságában és tisztítóképeségében páratlan

Szarvas védjegyü Schiecht-szappan

SZÍNHÁZ MŰVÉSZET

A MAGYAR SZÍNHÁZ HETI MŰSORA

Vasárnap d. e. fél 11 órakor: Kisértetek szonátája. Ujdonság először. Mérsékelt helyárral. Az irodalmi munkásciklus előadása.
 Vasárnap délután 3 órakor: Cseregyerek. Uj szereposztással. Mérsékelt helyárral.
 Vasárnap este 8 órakor: Offenbach. Operetteropriz új szereposztással. Napibérlet 133. A.

MOZGÓK MŰSORA

Vasárnap, május 25.

Select-Mozgó: Egész heti műsor. „Montmartre grófnője”. Nagy monumentális filmsláger. 2 részben 10 felvonásban egyetlen előadás keretében. Főszerepben: Mia May, Emil Jannings, Wladimir Gaidorow, Erica Glesner.

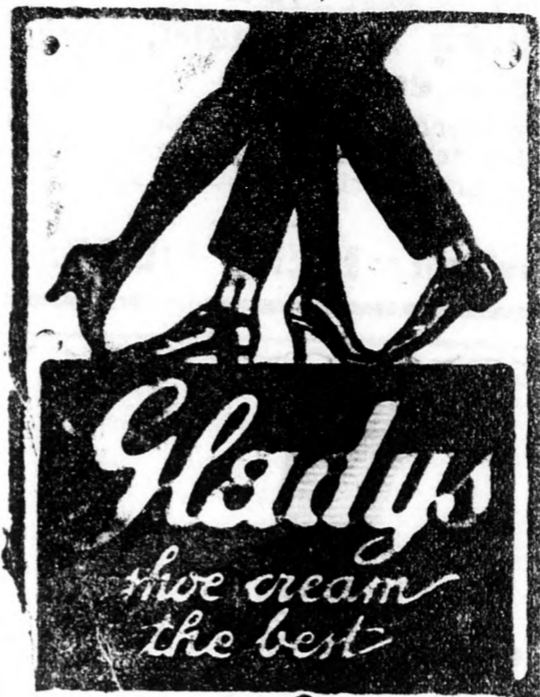
Hétfő, május 26. Az elhalt Dán komikusok Patt és Pattachon gyászmiséje, „A hetedik menyország” film keretében.

Uránia-Mozgó: A szürkeruhás hölgy. 2 rész 16 felvonás. Főszerepben Makovska Heléna.

Hétfő, május 26. A gyöngynyakók titka.

Apolló-Mozgó: Fantom atléta. Nagy szenzációs dráma 6 felvonásban, főszerepben: Aussonia atléta.

Hétfő, május 26. Nincs előadás.

Az előkelő világ cipőkrémje!

Önmaga ellen vét, ha nem Nagy és Szilágyi-

nál festeti és tisztítja ruháját. Cluj, gyár Strada Baritiu (volt Malom-utca) 4. Feltétli helyek: Kosuth Lajos-utca 36. és Galamb-utca 23. szám alatt

Figyelem a nagy vaskáral! A címre figyeljen!

Aranyat, platínát és drágaköveket a legmagasabb árban bevételek. Legelőcsőbb bevásárlási forrás ékszerekben, órákban, dísz tárgyakban

Markovits Bernát ékszerész

COLOR

Festék- és anyagárukereskedés

Cluj, Piata Mihai Viteazul 1. (volt Széchenyi-tér)

Hirneves német vegyészeti gyárak termékei: Föld és vegyifestékek, lackok, ecsetek, továbbá Zinkweiss, Firneiss a legjobb minőségben, valamint kémiai, egészségügyi és háztartási cikkek állandóan raktáron.

Első Erdélyrészi Ékszerárugyár

Cluj, Calea Regele Ferdinand 19. szám
 Telefon Interurban 2-13 * Sürgönyo. Juvaere, Cluj
Ékszerárugyártás, nagykereskedés
 Fogászati arany és fémek * Arany, ezüst és platina-ékszerek
 Kienle és Schwarzwaldi órákban, valamint kincseket tárgyakban nagy lerakat.
Ősek viszontelárusítóknak!

LÁDAGYÁR

Telefon-sz. 51. Fióküzlet Egeres

Mindenemű ládákat és fadobozokat összeszerelést és szerelt részekben megrendelésre azonnal készíti és szállítja a legelőcsőbb napi áron

Sajovics és Lohovits fakereskedés és ládagyár
 Cluj, Strada Cernauszi (volt Kajántól-ut.) 1. szám

„DIANA” sósorszesz
 az egyedüli megbízható háziszser

Kiváló minőségű, kellemes és üdítő

tordai sör

Gyár: Turda, telefon 5. Főraktár: Cluj, telef. 394

KALMÁR

ÁRUFORGALMI RÉSZVÉNYTÁRS.

főüzletét március 15-én

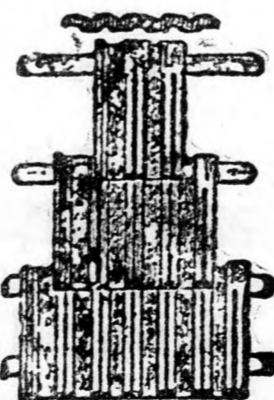
Str. Regina Maria 25.

(volt Segesváry-üzlet) helyezte át

Festékek Fűszerek

Engros, endetail — Telefonszámok: 4-25, 5-44
 Fiókok: Str. Regina Maria 42., Str. Rugului 56.

253 Bohn Patent

253 Bohn Patent

Építkezők figyelmébe

Az általánosan ismert és közkedvelt

BOHN

zsombolyai fedélszerép eredeti gyári árban állandóan kapható cluji képviselőinknél

Mandula Gábor és Tsa cégnél

Cluj, Strada Decebal (volt Rudolf-u.) 3. Telefon 396

APRÓHIRDETÉSEK

Egyszeri közlésnél egy szó 3—, vastag betűvel 6— lej. Legtöbb apróhirdetés 30 lej. Álláskeresőknek 30% kedvezmény

Keresünk elsőrendű gyárállalat részére jó megjelenésű, intelligens, megbízható, lehetőleg textil fővidárszakmából kaucióval rendelkező utazót. Magyar, német nyelv tudása feltétlen szükséges, románban jártas előnyben. Írásbeli ajánlatokat referenciákkal, lehetőleg fényképpel Satu-Mare, Postafiók 67. 7277

100.000 lei készpénz-óvadékkal egy idősebb volt kereskedő alkalmazást óhajt betölteni egy nagyobb kereskedőnél vagy vállalatnál. Megkeresések „Bun Vinit” alatt főpostára címzendők. Beszél románul, magyarul, németül. 7271

Elegáns, gőzölt **tölgyfaebéldő és szilfabáló eladó**

Mátyás király-tér 12. I. em. 24.

A dévai aut. orthodox izraelita hitközségtől 77—1924.

Pályázati hirdetmény

A dévai autonóm orthodox izraelita hitközségnél a **főrabbi állás**, továbbá egy **metszői állás** azonnal betöltendő. Pályázóktól szigorúan konzervatív előélet és három elismert orthodox rabbitól a **התרת קבלות** megkívántatik. A metsző **שוחט ובודק** jó **בית מדרש** és **מורה** legyen.

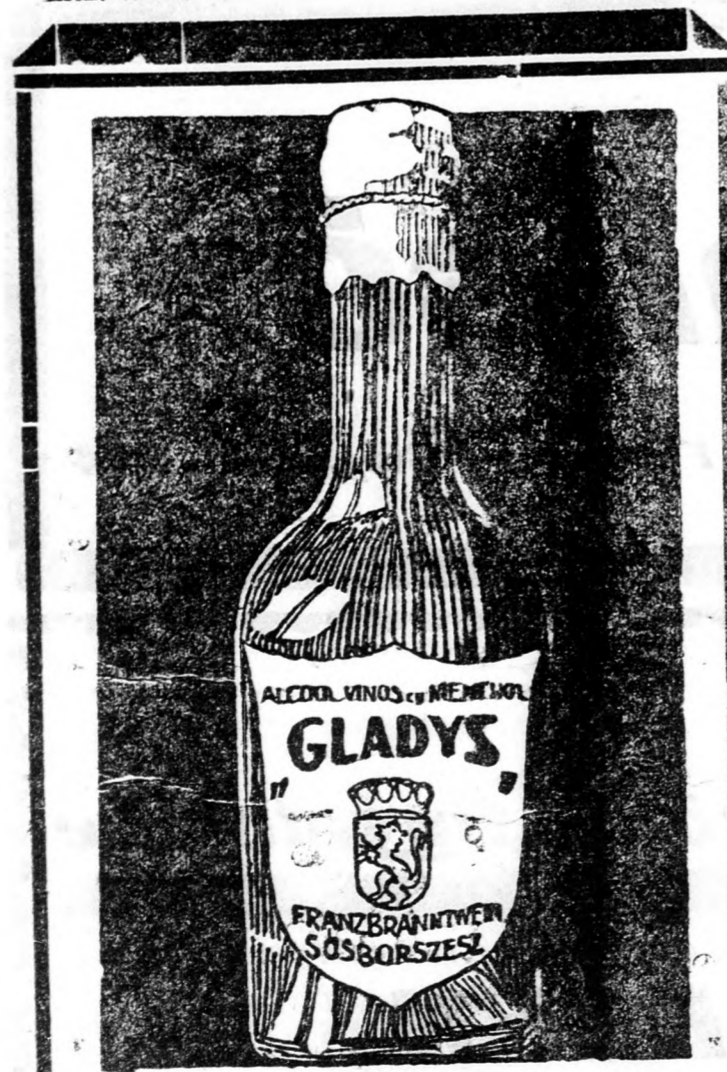
Fizetés mindkét állásnál meggyezés szerint, azonkívül természetbeni lakás és szokásos mellékjövödelmek.

Működési bizonyítványokkal, továbbá **התרת קבלות** másolatokkal felszerelt, életkort és családi állapotát, valamint szülői és illetőségi helyet feltüntető pályázati kérvények mielőbb de legkésőbb **junius hó 10-ig** aláírott elnökökz be- küldendők.

Utiköltség csak a meghívottaknak térítetik meg. Déva, 1924. május hó 15-én.

Steiner János hitk. titkár

Blum Zsigmond hitk. elnök

„Gladys” sősborszesz édit,
„Gladys” sősborszesz erősit,
„Gladys” sősborszesz fájdalmat csillapít

Gyártja Herczeg Géza vegyészeti gyára Cluj

Kedves Nyomda- és Kiadóvállalat R.-T. nyomdán Cluj, str. Baron L. Pop (volt Brany-telek) 10 szam.

NAGYBAN gyermekjátékokat, kötött- és díszműárakat legjobban **KICSIBEN** Eisenstädter Fülöp és Társa cégnél vásárolj Cluj, Strada Regina Maria 13. Gyermekkoscsik és kofferárak teljes kiárusítása

Használjunk kizárólag **PLANTOL**

כשר

legjobb növényzsírt, mert ez **tiszta, egészséges és kiadós!** Főtisztelendő Fuchs Benjámín nagyváradi főrabbi felügyelete alatt készült, szigorúan ortodox rituális előírás szerint.

Képviselet: **HIENZ VILMOS Cluj**

kaucsuk-talpvédő és kaucsuk-sarok megvéd nedvességtől és megtőléstől

Prima bácskal kender

Kapható: Havas Dezső Timişoara

MEGÉRKEZTEK

a pehely-nyulször-
könnyű kalapok

DRBJA LEI 120.—

Weisz Siegfried kalap- és uridivatár-
házába Cluj, Calea Reg. Ferdinand 6.

A tavasszi divat legszebb
anyagjai nagy
választékban megérkeztek

Köpeny-,
costüm-, ruha-
anyagok. Mintás maroquen
jumperre, sálra, kalapokra.
Elsőrendű minőségek
Gyári
árak

Grünwald és Steiner

női divatkülönlegességek áruháza
Cluj, Piața Unirii No. 12. Telefonszám 9—61

Villamos főzőrud

fűtőbetét nélkül. Német szá-
badalom. Javítást soha nem
igényel. — Minden világítási
konnektorhoz bekapcsolható. A legkevesebb áramot fogyasztja. 1 liter vizet 3—4 perc alatt felforralt bármely edényben. Háztartások, orvosok, fogtechnikusok, főadások, gyógyintézetek, agglagények részére szájöblítéshez, kéz- és fejmosáshoz nélkülözhetetlen. Próbadarab ára 260 lei. Gyári képviselőt:

Pallos & Martó ehl. gépésmérnökök Cluj, Str. N. Iorga (Jókai-u.) 7.

Telefon 650. Viszonteladóknek engedmény. 20 lei poste- és csomagolási díj ellenében utánvétellel megküldjük

A mi büszkeségünk nem az öregségünk!

A mi büszkeségünk az, hogy bár Uhu kávégyárunk egyetlen tégla, egyetlen csavara sincs több pár évesnél, mégis, avagy éppen ezért, csodás szerkezetű új gépeinkkel a legszebben pörkölt és legjobban őrlött pótkávét gyártjuk egész Európában. Tegyen egy kísérletet a három csillagos Uhu cikória pótkávéval.

Kőbágyal Polgári Serfőződe és Szent István Tápsermüvek R.-T.

Modern üvegesiszolda és tükönáruggár

PÉCHY ÉS TÁRSA
ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD),
STR. SAGUNA (KAPUCINUS-U.) 20

Készült a legszebb tüköröket és biztos-
üvegeket minden Ujrafoncsorozás
méretben és
mennyiségben! Kérjen árajánlatot

OKKERKEZTEK
NYVATAL
Baj-Kolozsv
B. Pop. (Braz
Welton: Sz
és kiadóhiva
B. N. Sz.
A káziatok
szekzióse
szekők. Kéz
szekők
1924 május
Her
Franc
mény
(Páris,
A kamarai
szociáradik
republikán
Herriot pá
jelölt egyé
kozatot ad
lyesbiteni
című szoc
Herriot sze
nek repro
hogy határ
és jogait m
landó támo
minden
Herriot kij
befelé a d
támaszkodn
oldali férfi
tőkkel szer
bármilyen
kormány e
irányt ad
a költségve
Vasárna
zásokat tar
nak a nagy
lyen eldön
vegyenek-
ványok ál
szocialisták
támogas
ve
A határon
szembefor
Millerand
kel a taná
kommunis
Vaillant e
felvonultat
tetést rend
lét, majd
esküt a B
„Le a há
sonló felk
azután ose
A kam
és másnap
sát. Ezzel
a parla
lent
egy balold
intézkedés
struktív p
közödo kö
kodó meg
szenek ter
gek össze
vel. A lap
boritani H
részében a
londoni le
élénken fe
lemű nyil
lent meg.
Herriot k
szakítva,
vidéket fe
szerint He
detti, han
ritja és ez
Európánál